

+

I N T R O I T

=====

Estic content perquè la Comissió Organitzadora de la Festa de la Poesia ha tingut el gest de voler tenir-me present en el moment de prendre la decisió de designar un mantenidor per a l'edició d'aquest any. Desitjo i espero ferventment saber fer-me digne mereixedor d'aquest gest que tant m'honora i vull dir primer de tot i abans que cap altra cosa: GRÀCIES.

El món ha girat una altra de tantes voltes en la roda del temps, ha passat un altre any i tornem a trobar-nos a l'entrada d'una altra primavera. La primavera d'enguany, la primavera de l'any 1990. És hora, novament, que engeguin a cantar els ocells. És hora, novament, que engeguin a cantar els poetes.

Han passat ja trenta-quatre anys d'ençà que, per iniciativa de l'enyorat poeta Carles Fages de Climent i de l'Agrupació de Cultura del Casino Menestral Figuerenc, recollida posteriorment i magnificada amb exquisida cura per la Societat Coral Erato, va ser duta a terme la idea de celebrar l'adveniment de la primavera amb una mena d'ecentre literari com aquest que avui ens disposem a celebrar.

Aquests encontres, com s'ha anat veient d'aleshores ençà, han manifestat amb fermesa, tant avui com cada vegada que s'han produït d'ençà de la seva instauració, la vigència de la nostra capacitat de poesia, de la nostra capacitat de reacció positiva davant dels estímuls vitals i estètics d'aquesta estació de l'any, que tenim aquí emmarcats en la unió de paratges únics i diversos, que componen inexhauriblement el ventall contemplatiu de la nostra plana riallera.

I una de les característiques més rellevants d'aquest encontre que és la Festa de la Poesia és el fet de produir-se en un ambient que es manté al marge de qualsevol mena d'afany competitiu. Estem acostumats a l'experiència d'altres encontres literaris, on els qui hi participen ho fan esperonats per l'esperança de la conquesta d'un guardó més o menys compensatiu, que cada un d'ells espera aconseguir amb l'excel·lència de la seva traça i del seu impuls en el conreu de les possibilitats estètiques de la llengua. Aquí, la il·lusió que hi mena els poetes participants no és altra que la de compartir per uns instants amb els companys de mester les inquietuds i les realitats dels neguits que, mitjançant l'eina nobilíssima del llenguatge oral o escrit, ha volgut expressar en els seus poemes. Jo crec fermament

que el gest d'aquests poetes que acudeixen cada any a la Festa de la Poesia amb aquest esperit purament intercomunicatiu i de confraternització és altament meritori i gosaria demanar per a tots ells un aplaudiment ben fort.

En nom dels poetes presents, GRÀCIES. Aquest encontrò amical, que és la Festa de la Poesia, jo penso que hauria de donar peu per intentar recuperar la memòria d'altres poetes que ens han precedit, per bé que hagin desaparegut físicament. Però els seus versos han quedat i és per això que, a través d'ells, el seu esperit és present. L'Empordà ha estat una comarca pròdiga en poetes, com ho testimonia un llibre aparegut ara deu fer uns quatre anys. El títol del llibre, que suposo tots deuen conèixer, és "Poetes de l'Empordà" i l'autor del recull és el professor Joan Ferrerós. Hi van recollits, des de la Renaixença fins ara, vint-i-nou poetes i l'autor, com és natural, ja avisa que no hi són pas tots. I tant, que no.

Caldria dones, jo ho proposaria, que cada any algun d'aquests poetes, dels que són i dels que no són en aquest llibre, fos present d'alguna manera en la Festa de la Poesia, a fi i efecte de servir constància i presència de la seva memòria. Aquesta tasca podria estar a càrrec de la persona que li toqués l'honor, com a mi m'ha tocat aquest any, d'actuar com a mantenidor. I ja que aquest any

m'ha tocat a mi, voldria aprofitar la meua intervenció per fer present la figura del gran poeta Anicet de Pagès i de Puig, nat a Figueres el 7 d'agost del 1843 i mort a Madrid el 26 de novembre del 1902. Anicet de Pagès, juntament amb el figuerenc Dàmas Calvet i el cadaquesenc Frederic Rahola i Trèmols, jo diria que constitueixen el triumvirat poètic més representatiu de la Renaixença a la comarca de l'Empordà. La vida d'Anicet de Pagès va ser una vida intensa, amb grans passions i viscuda amb tota l'empenta i tot l'arrauxament d'un ésser vehement com era ell. Als vint-i-sis anys ja se'l troba participant als Jocs Florals de Barcelona i recollint els primers guardons. La seva vida transcorre en mig d'una bohèmia més aviat benestant i d'uns amors borrascosos i fulgurants. Tot d'una, als trenta-cinc anys, se'n va a Madrid i s'integra a la vida cultural de la capital del reialme d'una manera tal, que arriba a fer témer la seva pèrdua per a la poesia catalana. Però d'una manera sorprenent, retorna tot d'una a Catalunya i reapareix triomfalment als Jocs Florals de Barcelona del 1896, on guanya l'Englantina, el tercer premi ordinari que li faltava per aconseguir el títol de Mestre en Gai Saber, justament amb el poema que, per cloure la meua intervenció, ara vaig a llegir-vos i que té per títol "RETORN".

Desde 1877 = No participació als Jocs Florals  
MADRID  
1896 = Retorn triomfal " " "

---

Gran Diccionari de la llengua castellana  
Editorial Montaner y Simón  
Pereda, Valera, Echegaray, Picoín, Benot  
Francesc Pi i Margall: RAE

## R E T O R N

=====

Jo vine de llunyes terres;  
 mals vents se m'hi emportaren;  
 d'aquelles terres llunyes  
 no due pas res de bo.  
 Sencé i fort vaig anar-me'n:  
 fort i sencer retorno.  
 Muntanyes de la pàtria,  
 deixeu-me entrar. Ja hi sóc!

I que bé que m'hi trobo  
 en eixes encontrades!  
 Prou les conec, i em sembla  
 que sempre hi he viscut.  
 Els vents que enrera deixo  
 només duien metzines;  
 el vent sant de la terra  
 que en porta de salut!

Me'n vaig per tots els masos  
 i tots de mi es recorden;  
 veig les mateixes cares;  
 per mi tot hi és antic.  
 Tots com abans m'estimen,  
 tot com abans me parla;  
 és cada roca un temple,  
 cada arbre és un amic.

Aquí les tramuntanes  
 m'hi besen carinyoses;  
 el cel hi és sense núvols,  
 la terra sens tristors.  
 Aquí fins la nit fosca

me sembla claror d'alba;  
 aquí fins les espines  
 me semblen poms de flors.

Quin goig! Dalt d'aquell cingle  
 coronat d'atzavares  
 s'hi alça el casal dels avis  
 al peu d'un bosc de pins.  
 Ja hi sento les esquelles  
 dels bous i l'eugassada,  
 ja sento lladrà'ls gossos,  
 ja sóc casal endins.

La noble portalada,  
 el pati tot ple d'eines,  
 el celler i les sitges,  
 les hortes i els corrals,  
 l'escala gran de pedra,  
 la cuina amb l'escon rònec,  
 les cambres emblanquides  
 i els amples finestrals,

tot ho coneec! Encara,  
 si no amb tions de roure,  
 amb encenalls de palla  
 hi fan bratlar la llar;  
 i ple d'antic respecte  
 pels qui un jorn l'atiaren,  
 abaixo el cap i en senyo  
 com davant d'un altar.

Aquí hi va morir l'avi,  
 aquí el pare hi moria;  
 del ventre d'una santa  
 aquí vaig vení'al món.

Si avui no els trobo a casa,

a d'illahi un pare nostre  
 me'n vaig al cementiri:  
 fa temps que tots hi són!

Oh pàtria, oh santa pàtria,  
 estreny-me en els teus braços!  
 Jo tot mon cap te dono;  
 jo et dono tot mon cor.  
 Tu en ton bressol nodrires  
 ma primera tendresa;  
 també seràs la tomba  
 de mon darrer amor!

I, oh pàtria, per amar-te  
 no cal que siguis forta,  
 ni cal que siguis rica,  
 ni cal que siguis gran.  
 Els fills volen sa mare;  
 i encara que sigui feble,  
 i encara que sigui pobra,  
 també l'estimaran!

La pàtria és el que un ama,  
 el que un sempre recorda,  
 allò on el cap pensa,  
 allò on el cor viu:  
 pot ser-ho una contrada,  
 un poble, una masia,  
 una església, una cova,  
 pot ser-ho fins un niu!

Allí on se neix i es plora,  
 allí on se mor i es resa,  
 tan gran com la dels altres  
 la pàtria serà allí



Si hi cap bressol i fossa,  
 un pam de terra és pàtria!  
 N'hi ha prou d'un pam de terra  
 per néixer i morir!

La pàtria és forta sempre.  
 No hi ha res entre els homes  
 tan fort com una mare,  
 i viu només d'amor!  
 Quan la terra perilla,  
 més i més estimeu-la:  
 què val el pes dels braços  
 davant l'alè del cor?

Anem cap a muntanya,  
 busqueu-m'hi un raó pobre,  
 feu-m'hi cremà una estella,  
 doneu-m'hi un tros de pa,  
 feu-hi resà una dona  
 que hi jugui amb la mainada,  
 i abans que me'm arrenquin  
 el món s'enfonsarà!

De pàtria, tan sols una!  
 Enrera les madrastrès!  
 Les mares només tenen  
 pels fills el cor de mel.  
 Avui, i mentre visqui,  
 ma mare és Catalunya.  
 Demà, quan la mort vingui,  
 ma pàtria serà el cel.